

Cuộc thm dò d lu n g n đây nh t c a ISEAS cho th y Trung Qu c đang nhanh chóng giành đ c qu th kinh t và chi n l c ở ô ng Nam Á so v i M . Do đó, đ i l y l i l i th c a mình t i khu v c này , M ph i xác đ nh l i các đ i u kho n c nh tranh.

Trong m t di n bi n đ ng ti c liên quan đ n n i s ngày càng l n v d ch Covid-19, Chính quy n Trump đã quy t đ nh hoãn h i ngh th o ng đ nh đ c bi t v i t t c 10 n c thành viên ASEAN đ ki n di n ra vào ngày 14/3 ở Las Vegas, Nevada. M t quan ch c c p cao nói v i các phóng viên: “Gi a lúc c ng đ ng qu c t h p tác ch ng l i d ch Covid-19, M đã tham v n các đ i tác ASEAN và đ a ra m t quy t đ nh khó kh n là hoãn cu c h p v i các nhà l nh đ o ASEAN đ ki n đ c t ch c vào gi a tháng 3. M đ nh giá cao m i quan h v i các n c trong khu v c quan tr ng này và mong ch các cu c h p trong t o ng lai”.

Hợi nghợ thợng đợnh tợi Las Vegas phợn lợn đợc xem là mợt nợ lợc đợ bù đợp cho viợc Tợng thợng Donald Trump vợng mợt tợi cợ hai hợi nghợ thợng đợnh cợa ASEAN vào nợm 2018 và nợm 2019, đợi đợ đã làm đợy lên mợi hoài nghi rợng Mợ không đợng tin cợy. Tợng thợng Mợ cợng đợ cợ đợi diợn cợp thợp nhợt cợa nợc này tợ tính tợ nợm 2011 tợi đợ Hợi nghợ thợng đợnh ASEAN nợm 2019.

Sau khi trích đợn chính sách ngoợi giao gây bợi rợi và viợc Chính quyợn Trump cợt giợm ngân sách ngoợi giao nói chung, mợt sợ nhà quan sát tuyên bợ sợ bá quyợn tợn tợi suợt nhiợu thợp kợ cợa Mợ tợi ợng Nam Á đã chợm đợt, và Trung Quợc là cợng quợc mợi giợ vai trò chi phợi. Tuy nhiên, do tợ tợng thân Mợ vợn tợn tợi ợ khu vợc này - và sợ hoài nghi cợa hợ đợi vợi Trung Quợc ngày càng lợn - nên Mợ rõ ràng vợn giợ đợc lợi thợ đợn đợu trong cuợc đợa lợi kéo ợng Nam Á. Tuy nhiên, nợu Washington muợn làm vợy, thì hợ cợn đợy mợnh, cợi cách và xác đợnh lợi chiợn lợc cợa mình.

Mợt khợo sát gợn đợy cợa Viợn nghiờn cợu ợng Nam Á Yusof Ishak (ISEAS) có trợ sợ tợi Singapore cho thợy đợi đợ sợ giợi tinh hoa ợ ợng Nam Á mô tợ Trung Quợc là nợc có ợnh hợng lợn nhợt trong khu vợc này. Tuy nhiên, phợn lợn hợ đợu nhợt trí rợng đợi thợi Trump, Mợ can đợ ít hợn vào khu vợc. ợi đợ này đợ thúc đợy các chính phợ ợng Nam Á tìm kiợm sợ hợ trợ cợ vợ chính trợ lợn kinh tợ ợ nợi khác, cợ thợ là Bợc Kinh. Tợt cợ 10 nợc thành viờn ASEAN đợ ký kợt tham gia sáng kiợn “Vành đợi và Con đợng” (BRI) vợi Trung Quợc; đợu tợ cợng nhợ ợnh hợng chính trợ cợa Trung Quợc ợ khu vợc này đợ gia tợng nhanh chóng trong nhợng nợm gợn đợy.

Tuy nhiên, Bợc Kinh đợ kích đợng phợn ợng đợ dợi do thái đợ quyợt đợn cợa hợ vợ vợn đợ lãnh thợ và mợi lo ngoợi vợ bợy nợ liên quan đợn các đợ án đợu tợ. Không có vợn đợ nào phợ bóng lên mợi quan hợ Trung Quợc-ASEAN hợ viợc Trung Quợc đợn phợng tuyên bợ chợ quyợn đợi vợi hợn 80% Biợn ợng. Trong mợt cuợc hợp nợm 2016, các nhà ngoợi giao Trung Quợc đợ trao cho các nhà ngoợi giao ASEAN mợt vợn bợn “bày tợ sợ đợng thuợn” đợ cợp tợi các vợn đợ gây bợt đợng nhợ tranh chợp lãnh thợ trên biợn và yờu cợu hợ ký tên mà không tham vợn trợc. ợng thái này rõ ràng đợ khiợn mợt sợ nợc có tuyên bợ chợ quyợn ợ Biợn ợng, trong đợ có Philippines, Viợt Nam và Malaysia, tợc giợn. Mợt trong nhợng nhà ngoợi giao tham đợ cuợc hợp đợ nói: “Trung Quợc đợ đi quá xa và gây phợn tác đợng. Có mợt cách hay hợn đợ diợn đợt nhợng đợu này thay vì đợa ra thông đợp ‘Chúng tợi đợng và bợn đợ sai’”. Thái đợ hung hợng cợa Trung Quợc trong lợnh vợc này tiợp tợc gây ra phợn ợng đợ dợi. Nợm 2019, mợt cợu quan chợc cợp cao cợa Bợ Ngoợi giao Viợt Nam đợ cáo buợc Trung Quợc có hành đợng đợ dợa và ép buợc, thợm chí còn đợt câu hợi liợu Hà Nợi và Bợc Kinh có thợ đợm phán vợ nhợng tuyên bợ trong lợnh vợc này mợt cách có thiợn chí hay không. Mợt khác, Mợ vợn quan tâm đợn viợc đợm

bợo quyợn tợ do hàng hợ trong vùng biợn này, và tiợp tợc ợng hợ các đợi tác cợa mình theo đợi mợt cợng đợng hàng hợ ợn đợnh.

Sợ thợng thợn không nên có cợa Trung Quợc thợ hiợn rõ trong nợ lợc ngoợi giao cợa hợ ợ nhợng nợi khác, đợu giợi thích mợt phợn lý do tợi sao đợi vợi nhiợu nợợc ợng Nam Á, Mợ vợn đợợc ợa thích hợn. James M. Dorsey viợt: “Ợiợu gây lo ngợi không phợi là tuyên bợ chợ quyợn ợ Biợn ợng mà chính là khợ nợng đánh giá chiợn lợợc cợa Bợc Kinh và cách hành xợ cợa Trung Quợc khi hợ trợ nên mợnh hợn vợ quân sợ và kinh tợ”.

Khợo sát nợm 2020 cợa ISEAS cho thợy khu vợc này quan ngợi sâu sợc vợ Trung Quợc và mong ngợng sợ can đợ cợa Mợ. 71% ngợợi tham gia khợo sát cho biợt hợ lo lợng vợ ợnh hợợng kinh tợ cợa Trung Quợc; 85% lo lợng vợ ợnh hợợng chiợn lợợc cợa nợợc này. Mợt khác, sợ ngợợi hoan nghênh ợnh hợợng kinh tợ và chiợn lợợc cợa Mợ ợn lợợt là 70% và 52%. Nhợng con sợ này nhợt quán vợi kợt quợ thợm dò ý kiợn trợợc đợ, vợn cho thợy thiợn cợm chung đã có tợ lâu cợa ngợợi dân châu Á đợi vợi Mợ. Mợt sợ quợc gia ợng Nam Á thợm chí còn tợ ra cợnh giác hợn vợi Trung Quợc: Nợm 2014, 93% ngợợi Philippines và 84% ngợợi Viợt Nam cho biợt hợ lo ngợi rợng nhợng tranh chợp lãnh thợ giợa Trung Quợc và các nợợc láng giợng sợ đợn đợn mợt cuợc xung đợt quân sợ.

Trong khi ợng Nam Á vợn bày tợ thiợn chí vợi Washington, thì sợ can đợ hợn chợ cợa Chính quyợn Trump đang gây tợn hợi đợn ợnh hợợng cợa Mợ ợ đợ, đợy các nợợc tiợn gợn hợn vào quợ đợo cợa Trung Quợc. Ợáng chú ý, theo báo cáo cợa ISEAS, 60% sợ ngợợi tham gia khợo sát có thái đợ nghi ngợ đợi vợi Mợ nói rợng niợm tin cợa hợ vào Washington sợ tợng lên nợu Trump không còn là tợng thợng. Nhợng con sợ này đợc biợt cao ợ Indonesia, Malaysia, Brunei và Singapore – nhợng nợợc mà phợn ợn dân sợ theo đợo Hợi và đợợng nhợ là nhợng ngợợi tợc giợn nhợt trợợc giợng đợu bài Hợi giáo cợa Trump.

Nhà Trợng và Ngoợi trợợng Mợ Mike Pompeo cợng đã thiợu khôn khéo khi ám chợ ASEAN phợi ợa chợn giợa Mợ và Trung Quợc. Chiợn lợợc ợn ợợ Dợợng-Thái Bình Dợợng tợ do và cợi mợ (FOIP) cợa Chính quyợn Mợ chợ trích Trung Quợc ợi đợng hoợt đợng kinh tợ trợc ợi đợ đợy các nợợc vào phợm vi ợnh hợợng cợa hợ, nhợng Mợ không đợa ra đợợc bợt kợ kợ hoợch nào thay thợ cho đợ án đợu tợ cợa Trung Quợc vào cợ sợ hợ tợng và các ợnh vợc khác. Các nhà lãnh đợo ợng Nam Á tiợp tợc tợ chợi viợc ợa chợn 1 trong 2 mà Mợ ám chợ và mong muợn duy trì quan hợ vợi cợ hai nợợc. Tuy nhiên, ngợợi dân ợng Nam Á cợng lo ngợi rợng chính phợ cợa

hợ sợ phợi đợi phó vợi sợc ép buợc hợ phợi lợa chợn bợng cách đợa nhiợu hợn vào Trung Quợc, mợt lợa chợn có thợ đợ đoán đợợc. Cũi nợm 2019, Thợ tợợng Malaysia khi đợ là Mahathir đợ nói: “Chúng tợi khợng đợ khợ nợng xây nhợng tuyợn đợợng sợt tợn kém này. Dù có thích hay khợng thì chúng tợi vợn phợi tìm đợn Trung Quợc”.

Ngay cợ các đợi tác khợc cợa Mợ nhợ Viợt Nam cợng duy trì quan hợ chợt chợ vợi Bợc Kinh. Viợc yợu cợu các nợợc ợợng Nam Á phợi lợa chợn giợa Trung Quợc, mợt phợợng án cợn kợ và thiợt thợc, và mợt nợợc Mợ đợng ngày càng xa cách vợ mợt ngoợi giao là mợt bợợc đi thợt sách cợa Washington, đợc biợt là khi Mợ chợa thợ vợch ra mợt kợ hoợch hợp đợn hợn BRI đợi vợi các nhợ lãnh đợo khu vợc.

ợợu khợn ngoan mà Chính quyợn Trump cợn làm là thi hành mợt chiợn lợợc thu hợc các đợi tác ợợng Nam Á vợn đợng thợn trợng khợng đợ Trung Quợc xa lánh. Trợợc hợt, Mợ cợn tránh tợo ra các khợi thù đợch ợ ợợng Nam Á bợng cách buợc các đợi tác khu vợc phợi hợ trợ Chính quyợn Trump kiợm chợ Trung Quợc. Nợu muợn các đợi tác trong khu vợc ngợ vợ phợa Mợ và ợng hợ tợm nhìn FOIP, thì Mợ phợi thu hợc hợ theo các đợi ợu kiợn riợng cợa hợ chợ khợng phợi kớch đợng hợ tham gia mợt liên minh chợng Trung Quợc.

Thợ hai, ngay cợ khi có đợợc sợ hợ trợ cợa các đợi tác trong khu vợc nhợ Nhợt Bợn thì trên thợc tợ Mợ cợng khợng thợ hy vợng vợợt qua BRI cợa Trung Quợc. Thay vào đợ, Washington cợn đợa ra mợt tợm nhìn kinh tợ đợa phợợng khợ thi cho khu vợc này thay vì rút khợi thợa thuợn thợợng mợi Hiợp đợnh đợi tác xuyợn Thái Bình Đợợng (TPP). Viợc phợi hợp vợi các đợng minh nhợ Nhợt Bợn và Úc đợu tợ vào cợ sợ hợ tợng khu vợc là mợt đợ án liên kợt đợy hợa hợn. Mợ cợng viợn trợ kinh tợ cho các nợợc phát triợn nhợ Campuchia và Myanmar theo nhợng cách giúp tợng cợợng các lợi ớch cợa Mợ mà khợng làm gia tợng chợ nghợa đợc đoán (mợi lo ngợi cợa hợu hợc các nợợc ợợng Nam Á) hay yợu cợu hợ chợm đợt quan hợ vợi Trung Quợc. Mợ cợn tiợp tợc viợn trợ cho các lợnh vợc nhợ nông nghiợp, y tợ và giáo đợc, vợn khợng bợ nhợng kợ chuyên quyợn kiợm soát trợc tiợp và sợ tác đợng tích cợc nhợ đợn ngợợi dân, đợng thợi phợi hợp vợi các đợi tác khu vợc phát triợn cợ sợ hợ tợng đợa trên các tiêu chuợn vợ sợ minh bợch và môi trợợng, đợu mà BRI còn thiợu. Do đợ, Mợ khợng nên đợt mợc tiêu đợi đợu trợc tiợp vợi BRI mà nên phát triợn mợt giợi pháp thuyợt phợc đợ thay thợ BRI và sau đợ tợi can đợ vợi Trung Quợc trong vai trợ là mợt nợợc ợ thợ mợnh.

Thợ ba, Washington cợn đợu tợ nhiợu công sợc hợn vào hoợt đợng ngoợi giao, đợc

biết là trong các cuộc tiếp xúc trực tiếp với các đối tác khu vực. Bất cứ khi nào có thể, từng tháng M các nhiệm kỳ cần tránh bỏ qua các hội nghị thường định quan trọng của ông Nam Á, như Trump đã làm trong năm 2018 và 2019 (trong khi năm 2017, ông đã tham dự hội nghị thường định M-ASEAN nhưng bị chi phí lái H hội nghị cấp cao ông Á được tổ chức ngay sau đó). Chính quyền M phải bỏ sung các vị trí ngoại giao còn trống và từng công sứ hiên diện của M ở ông Nam Á. Việc Trump bổ nhiệm Patrick Murphy, một nhà ngoại giao dày dạn kinh nghiệm, làm đại sứ M tại Campuchia vào mùa H năm 2019 là một bước khởi đầu mạnh mẽ, phát tín hiệu cho thấy sự quan tâm của Washington tại Phnom Penh. Các tuyên bố tại Nhà Trắng về Campuchia cũng góp phần trong nỗ lực này. Dù vậy, vẫn khó có thể giải thích cho việc Trump vẫn chưa bổ nhiệm đại sứ M tại ASEAN, Philippines và Singapore, trong khi đó người được Trump bổ nhiệm làm đại sứ M tại Indonesia vẫn chưa được xác nhận. Tất nhiên, Trung Quốc đã có đại sứ tại những vị trí này, làm tăng thêm lợi thế ngoại giao của mình so với M trong khu vực.

Cuộc thòm dò dữ liệu gần đây như từ ISEAS cho thấy Trung Quốc đang nhanh chóng giành được ưu thế kinh tế và chiến lược ở ông Nam Á so với M. Tuy nhiên, bất chấp những sai lầm ngắn gọn và sự lúng túng là của Chính quyền Trump liên quan đến ASEAN, M vẫn là đối tác được giải thích hoa lệ nhiều nhất trong khu vực địa chấn, phần lớn là do các tuyên bố chủ quyền hung hăng của Trung Quốc và nhiều vấn đề khác. Với chiến lược đang bỏ nhậm xây dựng lợi uy tín của M, ông Nam Á vẫn là địa bàn mà Washington không thể bỏ mất, và bá quyền Trung Quốc vẫn là một kẻ thù xa xôi.

Tuy vậy, Chính quyền Trump cần nhanh chóng tổ chức luận điệu đại diện mà thay vào đó nên can dự với ông Nam Á theo các điều kiện mà khu vực này đặt ra, và theo những cách cho phép các quốc gia trong khu vực có sự linh hoạt để chống lại Trung Quốc – ngay cả khi họ vẫn duy trì quan hệ thường mại và ngoại giao với siêu cường đang lên mạnh mẽ nhanh chóng này.

Charles Dunst là công tác viên của LSE IDEAS, nhà tư tưởng chính sách đại ngoại của Trường Kinh tế Luân Đôn. Hunter Marston là nghiên cứu sinh tại Hội hợc Quốc gia Úc. Bài viết được đăng trên [The Diplomat](#)

Minh Anh (gt)